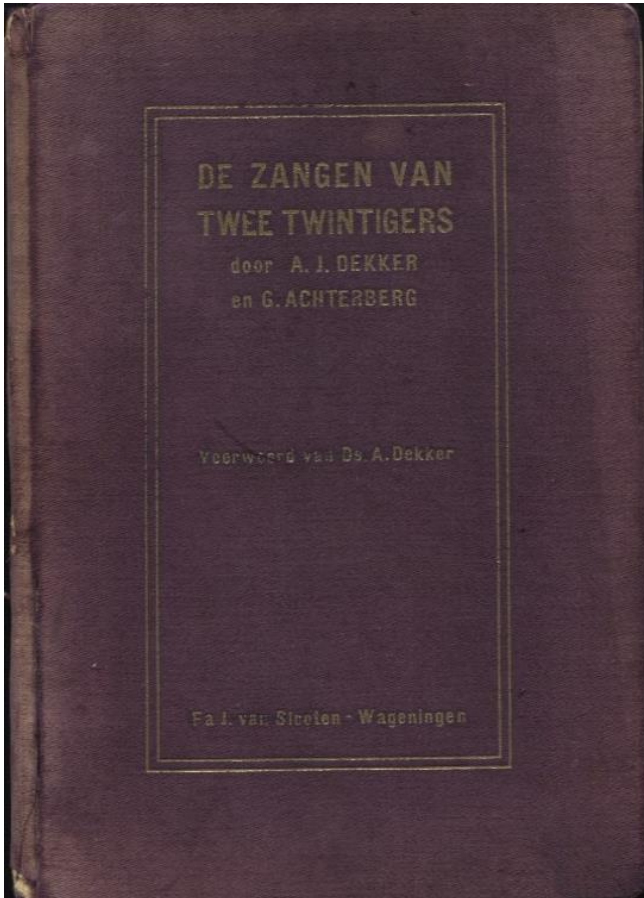

GERRIT ACHTERBERG

Complete collectie uitgaven in eerste druk, waaronder enkele opdrachtexemplaren.

€ 4500,-

De bundels staat gealfabetiseerd op titels

(27) Achtergebleven Gedichten. Amsterdam, Querido 1980; 1ste druk; (Nawoord: Jan Vermeulen); linnen; met Stofomslag (wat verschoten).

Afvaart. (50 Gedichten). Bussum, C.A.J. van Dishoeck MCMXXXI (1931); 1ste druk; (Inleiding: Roel Houwink); op vergé.

fijn beige linnen, met zwarte belettering waarbij direct achter de G. (voorletter dichter) een punt is geplaatst [2de bindpartij, na Juli 1941: mededeling Peter de Bruijn]; band met vlekken (koffie?).

* Met een aantal significante wijzigingen, waarbij o.a. *Moordballade* wordt *Droomballade*, opgenomen in *Oude Cryptogamen*, 1951, wederom met wijzigingen in *Verzamelde Gedichten*, 1963 & vlgg.

Autodroom. (13 Gedichten). Amsterdam, Querido MCMLIV (1954); 1ste druk; Oplage 1000 Exx; Letter: Bembo; Druk: Thieme; Arabisch genummerd Ex. (950 Exx.).

*Met een enkele wijziging opgenomen in *Cryptogamen 4*, 1961.

Ballade van de Gasfitter. (Cyclus van 14 Gedichten).

(Maatstafdeeltje 14, 's-Gravenhage,) Bakker- Daamen (1953); 1ste druk.

* Opgenomen in *Cryptogamen 4*, 1961.

Blauwzuur. (25 Gedichten). Den Haag, Bert Bakker 1969; 1ste druk; (Aantekening: Bert Bakker); Typografische verzorging, Band & [Stof]omslag: Leendert Stofbergen; linnen; met Stofomslag.

* Waarin opgenomen 5 ongebundelde gedichten uit *Voorbij de laatste Stad*, volgens de 3de druk.

Cenotaaf. (34 Gedichten). Amsterdam, Querido MCMLIII (1953); 1ste druk; Oplage 1000 Exx; Letter: Bembo; Druk: Thieme; Arabisch genummerd Ex. (950 Exx.); Omslag, als vrijwel altijd, aan de randen wat verbruind.

*Met een aantal wijzigingen waaronder de titel van het gedicht *Begrafenis op Westduin* wordt tot *Teraardebestelling*, waarin de regel 'De naam van Nijhoff had hem niets gezegd' wordt 'Namen worden het eerste afgelegd' in *Cryptogamen 4*, 1961.

Cryptogamen [I]: *Eiland der Ziel/Dead End/Osmose/Thebe.* 's-Gravenhage, Stols 1946; 1ste druk; Inleiding: Bertus Aafjes; Oplage 2000 Exx; Letter: Garamond; Druk: Mouton; Typografische verzorging: Henri Friedlaender.

linnen.

*4 gedichten uit *Dead End*, 1940 worden niet opgenomen [zie daar].

**Met een enkele wijziging herdrukt in 1953; De inleiding van Aafjes was in 1943 afzonderlijk gepubliceerd in de Mansarde Pers als *Gerrit Achterberg, De Dichter van de Sacrophaag*.

Cryptogamen III:

Eurydice/Limiet/Energie/Existentie/Zestien/Hoonte/Doornroosje/En Jezus schreef in 't Zand. Amsterdam, Querido MCMLIV (1954); 1ste druk; Oplage 1200 Exx; Letter: Bembo; Druk: Boosten & Stols; linnen; met Stofomslag.

* *Zestien*, onderdeel van *Existentie*, 1946 nu als afzonderlijke afdeling; alleen *Hoonte* met soms ingrijpende wijzigingen, waarbij *Risico* herschreven wordt, deze afdeling is aangevuld met *Kleine Kaballistiek voor Kinderen*, met wijzigingen, uit *Sintels*, 1944; *Doornroosje* met een enkele wijziging; de afdeling *En Jezus schreef in 't Zand* bevat alleen de 6 toen nog niet eerder gebundelde gedichten, aangevuld met de 2 gedichten uit *Sintels*. Zie verder de afzonderlijke bundels.

**Herspeld, met behoud van de naamvals –n.

***Opdrachten, motto's etc. van de afzonderlijke bundels zijn hierin vervallen.

Cryptogamen 4: *Sneeuwvitje/Mascotte/Cenotaaf/Ode aan den Haag/Ballade van de Gasfitter/Autodroom/Spel van de wilde Jacht.* Amsterdam, Querido MCMLXI (1961); 1ste druk; Oplage 1000 Exx; Letter: Bembo; Druk: Boosten & Stols; [Bantontwerp: Theo Kurpershoek; Stofomslag: Boudewijn Ietswaart]; linnen met Stofomslag.

* Hierin: *Sneeuwwitje*, 1949, met wijzigingen, waarbij 2 gedichten herschreven [zie daar]; uit *Mascotte*, 1950 vervalt 1 gedicht (*Vrijgezel*) en van het gedicht *Parhelium* wordt de titel *Identiteit*; ook *Cenotaaf*, 1953 wordt met wijzigingen opgenomen, waarbij *Begrafenis op Westduin* de titel *Teraardebestelling* krijgt; *Autodroom*, 1954 en *Spel van de wilde Jacht*, 1957 worden met een enkele wijziging hierin opgenomen.

Dead End, (48) Gedichten. Helikon Jrg. 10: Nr. 4, Rijswijk, Stols 1940; 1ste druk; Oplage 300 Exx; karton.

*Het gedicht *Ode* wordt in 1943 afzonderlijk uitgegeven in de Mansarde Pers; 4 gedichten hieruit: *Zestien I - 4* worden als *Zestien II - V* opgenomen in *Existentie* 1946. De overige 44 worden met een enkele wijziging opgenomen in *Cryptogamen [I]*, 1946.

Doornroosje, (25) Gedichten. Bayard Reeks (17), Bussum, Kroonder 1947; 1ste druk; Typografische verzorging: Johan H. van Eikeren; karton; (houthoudend) papier als altijd verbruind; karton; (houthoudend) papier als altijd verbruind

*Met enkele wijzigingen waaronder in *Auschwitz*: 'afgemaakt' wordt 'zoekgemaakt' in *Cryptogamen III*, 1954.

Eiland der Ziel. (66 Gedichten). Maastricht, Stols [1939]; 1ste druk; (Inleiding: Ed. Hoornik); rug wat verkleurd.

* De kleine cyclus *Reiziger "doet" Golgotha (I - III)* wordt in 1943 afzonderlijk uitgegeven door de Mansarde Pers, deze en 4 andere gedichten worden ook opgenomen in *En Jezus schreef in 't Zand*, 1947; opgenomen met een enkele wijziging in *Cryptogamen [I]*, 1946.

En Jezus schreef in 't Zand, (18) Gedichten. 's-Gravenhage, Daamen MCMXLVII (1947); **1ste druk**; Oplage 1000 Exx; op vergé; Druk: Mouton; Omslagontwerp: Bertram A.Th. Weihs; karton; aan de randen nauwelijks verbruind.

*Keuze. 7 Gedichten, met een enkele wijziging uit *Eiland der Ziel*, 1939, 2 uit *Sintels*, 1944, met wijzigingen & vermeerderd; 1 uit *Osmose*, 1941, 2 uit *Thebe*, 1941 ten dele via *Cryptogamen [I]*, 1946; aangevuld met 6 niet eerder in bundels gepubliceerde gedichten.

Energie, (46) Gedichten. Bussum, Van Dishoeck 1946; 1ste druk; Oplage 950 Exx; op Hollandsch papier van Van Gelder Zonen; Letter: Mediaeval van Krebs; Typografische verzorging: H. van Krimpen; Druk: Duwaer; linnen.

*Met een heel enkele wijziging opgenomen in *Cryptogamen III*, 1954.

Eurydice. (27 Gedichten). [Utrecht, Het Spectrum] MCMXXXVIII (1944); **1ste druk**; Oplage 275 Exx; op met de hand geschept papier (van Van Gelder Zonen); Letter: Lutetia; [Typografische verzorging: C. Nypels]; De Jong 22; Van Laar 183.

*opgenomen in *Cryptogamen III*, 1954.

Existentie (/ Zestien, 29 + 17 Gedichten). 's-Gravenhage, Stols 1946; 1ste druk; Oplage 1000 Exx; Druk: Mouton; Typografische verzorging: Henri Friedlaender; halflinnen.

*Hierin opgenomen *Meisje*, 1944 & 4 gedichten: 'Zestien 1 - 4' als 'Zestien II-V' uit *Dead End*, 1940; Met een enkele wijziging opgenomen in *Cryptogamen III*, 1954.

Hoonte. (66 Gedichten). Capricornus (, Amsterdam, G.W. Breughel 1949); 1ste druk; Oplage 520 Exx; Band (= Omslag) ontwerp: Dieuwke Aalbers-Kollewijn; Omslag aan de randen verbruind.

*Hierin worden, met wijzigingen, 9 = 11 gedichten uit *Sintels*, 1944 opgenomen; met zeer ingrijpende wijzigingen, waarbij *Risico* geheel herschreven werd, opgenomen in *Cryptogamen III*, 1954.

Huis, Ode. (Met 2 illustraties naar) Teekeningen van C.A.B. Bantzinger. ['s-Gravenhage,] Mansarde Pers [, Bert Bakker, C.A.B. Bantzinger & F. Tamminga 1943]; 1ste druk; [Oplage 75 Exx]; op Eenhoorn; folio; omslag met een enkele vochtvlek, aan de randen sterk verbruind.

De Jong 23.

*Uit *Dead End*, 1940, waar het de titel *Ode* draagt. Alleen in deze uitgave: de gedrukte opdracht Voor Gisela.

Kleine Kaballistiek voor Kinderen, Gedicht. Met 31 illustraties van Jan KLOOTS. Molenpers 1944. (Drukproef van nooit verschenen uitgave in Facsimile. Amsterdam, Querido jaarwisseling 1986-1987); 1ste druk (in deze vorm); (Verantwoording: R.L.K. Fokkema); Oplage 800 Exx; 4to.

**Kleine Kaballistiek voor Kinderen* verscheen in 1944 als Rijmprent bij A. Marja in Yerseke.

Limiet, (27) Gedichten. Bussum, Van Dishoeck MCMXLV (1945) [= 1946]; 1ste druk; Oplage 850 Exx; Letter: Meidoorn; Druk: Duwaer; Typografische verzorging: H. van Krimpen; Ex. op Ossekop van Van Gelder Zonen (500 Exx.); linnen; papier vanuit de schutbladen (houthoudend!) wat verbruind.

*Opgenomen in *Cryptogamen III*, 1954.

Mascotte (30 = 32 Gedichten). Amsterdam, Querido MCML (1950); 1ste druk; Oplage 800 genummerde Exx; op vergé; Letter: Bembo; Druk: Thieme; Arabisch genummerd Ex. (750 Exx.); **met opdracht aan P.J. Meertens**: '*Aan Dr. P.J. Meertens / van / G. Achterberg / 28-XI- '50*'.

* Op 1 gedicht, *Vrijgezel*, na opgenomen in *Cryptogamen 4*, 1961 waarbij de titel van het gedicht *Parhelium* veranderd wordt in *Identiteit*. Het gedicht *Vrijgezel* wordt, omgewerkt en met 2 regels aangevuld, als *Kain* opgenomen in *Voorbij de laatste Stad*, 1955. Deze bewuste 2 regels worden regel 10 en 11 in het gedicht *Fall-Out* in *Verzamelde Gedichten*, 1963.

** P.J. Meertens (1899 – 1985). Sinds 1930 werkzaam bij de Dialecten-commissie van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen, van 1949 tot 1964

directeur van het instituut voor dialectologie, volks- en naamkunde. Vanaf 1965 wordt dit instituut naar hem genoemd. In 1946 kreeg Achterberg, mede door toedoen van P.J.Meertens, een baan bij de Dialecten-commissie. Meertens wist de werkzaamheden voor hem om te zetten in thuiswerk. Achterberg zette dialectwoorden en hun betekenissen op kaart, en ging ook zelf hiervoor op stap. Meertens droeg de stof aan voor *Spel van de wilde Jacht*, welke bundel aan hem is opgedragen, en publiceerde over deze bundel in Maatstaf.

Meisje. (4 Gedichten). (Volière Reeks 2,) In *Agris occupatis* [, Groningen, A. Marja, J.B. Charles & W.H. Overbeek] 1044; 1ste druk; Oplage 110 Exx; Verluchting (=Omslag, prent in sjabloon techniek) & Druk: H.N. Werkman; wat vochtvlekken. De Jong 25. Hot Printing 44 g 7.

*Opgenomen in *Existentie*, afdeling Zestien, 1946.

Morendo, (28) Gedichten [Leiden, De Molenpers, Jan Vermeulen] (1944); 1ste druk; (Verantwoording: Jan Vermeulen); [Opl. 500 Exx.]. Omslag wat verbruind. De Jong 26.

*Opgenomen in *Oude Cryptogamen*, 1954.

Ode aan Den Haag. (15 Gedichten). (Maatstafdeeltje 3, 's-Gravenhage) Bakker-Daamen (1953); 1ste druk.

*Opgenomen in *Cryptogamen 4*, 1961.

Osmose, Een Bundel (van 60 = 75) Gedichten. Rijswijk, Stols 1941; 1ste druk; Oplage 300 Exx; Letter: Perpetua; Druk: Meijer, Wormerveer; Van Dijk 496; Rug iets verschoten.

*Eén gedicht, waarvan de titel veranderd wordt van *Tusschen twee Eeuwigheden* in *Over de Jabbok*, wordt met aangevulde laatste regel, ook opgenomen in *En Jezus schreef in 't Zand*, 1947; opgenomen met een heel enkele wijziging in *Cryptogamen [I]*, 1946.

Oude Cryptogamen : Afvaart/Morendo/Inertie/Sintels/Radar/Stof/Sphinx.

Amsterdam, Querido MCMLI (1951); 1ste druk; Oplage: 1000 Exx; Letter: Bembo; Druk: Boosten & Stols; linnen met wat beschadigd stofomslag [ex bibliotheca Paul Rodenko], met aantekeningen, onderstrepingen in potlood, sommige gedichten zijn met een kruisje gemerkt; **met opdracht aan Rodenko**: 'voor Paul / (enige opdracht) / van / Gerrit / 2 sept. '51'.

* Hierin *Afvaart*, 1931 met significante wijzigingen; *Inertie*, 23 Gedichten was nooit tevoren gebundeld; uit *Sintels*, 1944 [zie daar] worden, met een enkele wijziging, 9 gedichten opgenomen; in *Verzamelde Gedichten*, 1963.

** Paul Rodenko (1920 – 1976). Dichter, woordvoerder der Vijftigers en belangrijk criticus. Stelde de bloemlezing *Voorbij de laatste Stad* uit Achterbergs oeuvre samen. Recentelijk verschenen zijn *Verzamelde Essays en Kritieken*.

Radar, (10) Gedichten. (Amsterdam,) A.A. B[alkema] MDCCCCVI (1946); 1ste druk; Opl. 200 Exx.; op Ossekop van Van Gelder Zonen; [L: Roamnée; Typografische verzorging: J. van Krimpen; D: Joh. Enschedé & Zonen]; Ruggetje iets beschadigd, verder zeer fris.

Reiziger “doet” Golgotha, Een (= drie) Gedicht(en). Met (3 illustraties naar) Teekeningen van C.A.B. BANTZINGER. [’s-Gravenhage,] Mansarde Pers [, Bert Bakker, C.A.B. Bantzinger & F. Tamminga 1943]; 1ste druk; [Oplage 750 Exx.]; op Ossekop; Letter: Libra; 4to.; omslag met vochtvlekken, zoals vrijwel altijd, en wat verbruind. De Jong 27.

*Uit *Eiland der Ziel*, 1939. Alleen in deze uitgave de gedrukte opdracht: Voor L.H. Fontein | je meurs de seuf au près de la fontaine. L.H. Fontein was directeur van de Rekkensche Inrichtingen.

Sintels, (21 = 23) Gedichten. Bayard Pers [, Bussum, Kroonder] (1944); 1ste druk; [Oplage: 500 Exx.]; Letter: Weiss Antiqua; [Druk: Van der Schaaf; Typografische verzorging: Johan H. van Eikeren]; Ex. op Hollandsch Text [450 Exx.]. De Jong 28.

* Hierin opgenomen: *Kleine Kaballistiek voor Kinderen*, 1944.

**2 Gedichten *Bekeering I & II* worden als *Bekeering & Triniteit* (gewijzigd en met 8 regels vermeerderd) opgenomen in *En Jezus schreef in ’t Zand*, 1947; 9 = 11 gedichten worden met een enkele wijziging, waarbij de titel van het gedicht *Dorp* wordt *Waterval*, opgenomen in *Hoonte*, 1949; met soms ingrijpende wijzigingen opgenomen in *Cryptogamen III*, 1954 & in *Oude Cryptogamen*, 1951.

Sneeuw witje. (34 Gedichten). Amsterdam, Querido MCMXLIX (1949); 1ste druk; gecartonneerd; rug verbruind; **met opdracht aan N.A. Donkersloot**: ‘voor Nico / van / Gerrit / 18-XI-’49’.

*Met ingrijpende wijzigingen opgenomen in *Cryptogamen 4*, 1961.

** Nico Donkersloot (1902 – 1965). Vanaf 1936 hoogleraar Nederlandse letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam, in 1956 benoemd tot hoogleraar in de algemene en vergelijkende literatuurwetenschap. Publiceerde onder de naam Anthonie Donker gedichten, beschouwingen en een roman. In maart 1940 schreef hij een zeer enthousiast artikel over Achterbergs poëzie in *De Stem*, waarvan hij redacteur was. De bundel *Radar* werd aan hem opgedragen.

Spel van de wilde Jacht. (Cyclus van 43 gedichten). Amsterdam, Querido MCMLVII (1957); 1ste druk; Oplage: 1250 Exx; Letter: Bembo; Druk: Boosten & Stols; Bandonwerp: Gerrit Noordzij; karton.

* Met één wijziging opgenomen in *Cryptogamen 4*, 1961.

Sphinx, (27) Gedichten. Met (8 illustraties naar) Teekeningen van C.A.B. BANTZINGER. ’s-Gravenhage, Stols 1946; 1ste druk; Oplage: 200 Exx; op Ingres van Van Gelder Zonen; Letter: Gill sans serifs; Halflinnen (Bandtekening = titelplaat); aan de bovenzijde wat verbruind.

*Hierin opgenomen *Schaatsenrijder*, 1944; opgenomen in *Oude Cryptogamen*, 1951.

Stof, (32) Gedichten. (Helikon Jrg. 12: Nr. 23 [= 3]). 's-Gravenhage, Stols 1946; 1ste druk; Oplage: 1000 Exx; karton.

*Opgenomen, met 1 wijziging (in *IJzer*) in *Oude Cryptogamen*, 1951.

Thebe, (40) Gedichten. Helikon Jrg. 11: Nr. 18 [=8], Rijswijk, Stols 1941; 1ste druk; Oplage 300 Exx; karton; Band wat gedeukt.

*2 Gedichten ook opgenomen in *En Jezus schreef in 't Zand*, 1947; opgenomen in *Cryptogamen [I]*, 1946.

Vergeetboek. (36 Gedichten). Amsterdam, Querido MCMLXI (1961); 1ste druk; Oplage: 1050 Exx; Letter: Janson; Druk: Thieme Typografische verzorging, band- & Stofomslagontwerp: Helmut SALDEN; linnen; met Stofomslag (wat verbruind).

* Hierin opgenomen 5 van de 10 ongebundelde gedichten uit *Vorbij de laatste Stad*, 1955, waarvan 4 geheel omgewerkt.

Verzamelde Gedichten. Amsterdam, Querido MCMLXIII (1963); 1ste druk; Druk: Thieme; [Typografische verzorging: Frits Stoepman]; Bandontwerp & stofomslag: Boudewijn Ietswaart; linnen met stofomslag.

*Ten opzichte van de teksten zoals zij verschenen in de 4 bundels *Cryptogamen* zijn er wat wijzigingen te constateren.

Vorbij de laatste Stad, Een Bloemlezing uit het gehele Oeuvre (door & met Inleiding van) Paul RODENKO. (Ooievaar 11,) Den Haag/Antwerpen, Daamen/De Sikkell 1955; 1ste druk; Omslag: H. Berserik; Druk: Semper Avanti.

*Waarin *Vrijgezel* uit *Mascotte*, 1950 bewerkt is tot *Kain*.

Het Weerlicht op de Kimmen. Een Keuze uit de Gedichten (...) door J.C.Achterberg-van Baak. 's-Gravenhage/Amsterdam, Bert Bakker-Daamen/Querido MCMLXV (1965); 1ste druk; Oplage: 2500 Exx; linnen met stofomslag.

*Met gebruikmaking van het zetsel van *Verzamelde Gedichten*, 1963 gedrukt.

met Dekker, Arie Jac.

De Zangen van twee Twintigers. Wageningen, Fa. J. van Slooten [, in Eigen beheer 1924]; 1ste druk; Voorwoord: A. Dekker; (oorspr.) paars linnen (!!), rug wat beschadigd.

* In mijn meer dan 60-jarige carrière als antiquaar het EERSTE GEBONDEN EXEMPLAAR.

Zestien. (Toppunten 6,) Den Haag, Bert Bakker-Daamen 1968; 1ste afzonderlijke uitgave; Omslag & Typografische verzorging: Kees Nieuwenhuijzen; Druk: Bosch, Utrecht.

*Uit *Existentie*, 1946.

Achterwoord

Onze betrokkenheid bij Gerrit Achterberg en diens werk is altijd groot geweest. Toen ik in 1963 begon met een nieuw systeem van boekbeschrijven, waarbij ik hergebruik van zetsels en nieuwe bindpartij ook betrok (Frits Stoepman, grafisch vormgever, was in deze mijn leermeester) - besloot ik ook om mij in structuur- en tekstverschillen van hetzelfde boek te verdiepen - en daarvan in onze, toen zeer grote catalogussen, verslag uit te brengen.

Een bijna onmogelijke opgave!

Vanaf 1965 neemt Peter Heringa tekst vergelijken van me over - ik had hem als 'outstanding' uit onze winkelklanten 'gevist' - en een van zijn grote interesses was juist het werk van Achterberg. Hij heeft ook later medewerking verleend aan de uitgave door Redbad Fokkema.

Zelf waren wij ook de enigen van buitenaf die bloemen bij de begrafenis van Achterberg stuurden - ook via onze vrienden Gerrit Borgers en Jan Vermeulen waren wij bij de mens betrokken geraakt.

De collectie die wij hier aanbieden omvat alle gepubliceerde bundels in eerste druk - rijmprenten zijn niet aanwezig, al hebben wij trots wel het handschrift van *Kleine kaballistiek voor kinderen* gehad.

Als 'pikante' bijzonderheid - de eerste maal dat wij ter Boekenbal togen, zaten wij in het 'schrijversvak' op de kaartjes van deze grote dichter - Gerrit Borgers had hiervoor gezorgd. Daarna hebben wij dat festijn altijd onszelf meegemaakt.